

Stanowisko
Zgromadzenia Ogólnego PAN z dnia 13 grudnia 2007 r.
w sprawie: Zmian klimatu, globalnego ocieplenia i ich alarmujących skutków

Problem globalnego ocieplenia, zmian klimatu i ich różnorodnego, negatywnego wpływu na życie człowieka i na funkcjonowanie całych społeczeństw jest jednym z najbardziej dramatycznych wyzwań współczesności.

Najbardziej aktualne badania wskazują, że zawartość dwutlenku węgla w atmosferze wzrosła w ostatnich dwustu latach o około 25%. Jeśli dodać do tego podobny wzrost obecności w atmosferze innych, szkodliwych gazów generowanych przez działalność człowieka, to całościowy, efektywny wzrost ilości tych gazów w rozpatrywanym okresie wynosi około 40%, a szczególnego przyspieszenia nabrał w ostatnich dziesięcioleciach. Fakty te sprawiają, że sytuacja stała się wysoce niepokojąca.

Emisja gazów szkodliwych (nade wszystko CO₂) uruchamia cały szereg procesów przyrodniczych w atmosferze, biosferze, hydrosferze, prowadzących do globalnego ocieplenia. To z kolei wywołuje negatywne skutki w rolnictwie, hydrologii, demografii (szacuje się, na przykład, że zmiany klimatyczne mogą w nieodległej przyszłości pozbawić dostępu do wody pitnej około ¼ ludności świata).

Ogłoszony w końcu listopada bieżącego roku raport specjalnego Programu ONZ do spraw Rozwoju (UNDP) pt. „Przeciw zmianom klimatycznym; solidarność w podzielonym świecie” wzywa do wzmożonej współpracy międzynarodowej. Podobny apel do społeczności świata kieruje IPCC (Międzynarodowy Panel do spraw Zmian Klimatycznych) – tegoroczny laureat nagrody Nobla. Jest powinnością nauki polskiej i władz państwowych, aby w sposób przemyślany, zorganizowany i aktywny włączyć się w realizację tych idei. Wymaga to nadania priorytetu rozległym i różnorodnym obszarom badawczym, w tym badaniom nad fizycznymi i biochemicznymi mechanizmami zmian klimatycznych oraz ich matematycznym modelowaniem. Należy także wypracować właściwe środki techniczne i zasady ich wdrażania, oraz regulacje ekonomiczno-prawne ograniczające emisję tak zwanych gazów cieplarnianych we wszystkich obszarach działalności gospodarczej państwa.

Niezbędne jest również podjęcie działań informacyjnych mających uświadomić społeczeństwu skalę zagrożeń i sens podejmowanych środków zaradczych.

Zgromadzenie Ogólne PAN zwraca się do krajowych środowisk naukowych i do władz państwowych o aktywne wsparcie polskiego udziału w tym ważnym przedsięwzięciu. Sądzymy, że właściwym krokiem w kierunku przeciwdziałania skutkom globalnego ocieplenia byłoby utworzenie pod auspicjami Polskiej Akademii Nauk specjalnego Programu Przeciwdziałania Zagrożeniom Klimatycznym i ich Skutkom. Jego zadaniem byłoby finansowanie i koordynowanie prac badawczych oraz wszelkich innych form działań prawnych i ekonomicznych dotyczących różnorodnych aspektów zmian klimatycznych.